

VERSCIJNING
groep 3 in schooljaar '25-'26
groep 1-2 en 4 t/m 8 in '26-'27

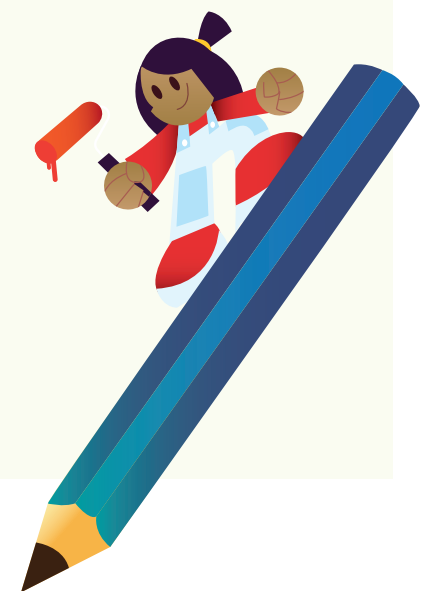
KLINKERS

Informatiebrochure

Schrijven, groep 1 tot en met 8

Inhoud

<i>Klinkers in het kort</i>	2
De schrijfmethode die schrijven makkelijk maakt	2
Inhoud en didactiek	4
Maak het eenvoudiger	4
Overzichtelijk programma	8
Jaarprogramma groep 3	8
Programma groep 1 t/m 8	10
Differentiatie	12
Zelfreflectie en praktische handschrifthulp	12
Methodematerialen	14
Maak het visueler	14
Digitaal aanbod in Bingel	16
Effectief en ondersteunend	16
Voorbeeldpagina's	18
Handleiding	18
Groep 3 schrijfschrift	20
Groep 4 schrijfschrift	22
Groep 5 schrijfschrift	24
Groep 6 t/m 8 schrijfschrift	26
Meer over <i>Klinkers</i>	28

KLINKERS in het kort

De schrijfmethode die schrijven makkelijk maakt

Wil jij de schrijfles makkelijk maken? Kies dan voor de nieuwe *Klinkers*! Door de nieuwe liniatuur en lesaanpak leren de kinderen makkelijker schrijven. De instructie is eenvoudig en de les makkelijk te organiseren. *Klinkers* maakt schrijven makkelijk, voor de kinderen én voor jou!

Perfecte aansluiting bij Lijn 3

De nieuwe *Klinkers* sluit naadloos aan bij de nieuwste editie van onze leesmethode *Lijn 3* voor groep 3. De lettervolgorde in beide methodes loopt precies gelijk. Leren de kinderen een letter lezen in *Lijn 3*, dan leren ze hem dezelfde dag schrijven in *Klinkers*. Moeilijke letters? Daar krijgen ze meer oefeningen voor in de reguliere schrijftijd. Dit zorgt voor een efficiënt leerproces en minder druk op het rooster. En natuurlijk heeft *Klinkers* dezelfde vrolijke thema's en uitstraling als *Lijn 3*, zodat de kinderen uitkijken naar de volgende schrijfles!

Klinkers

- ✓ Perfecte aansluiting bij *Lijn 3*
- ✓ Makkelijk leren schrijven
- ✓ Ervaren waarom schrijven belangrijk is

Makkelijk leren schrijven

Klinkers heeft een belangrijke keuze gemaakt: een nieuwe liniatuur voor het verbonden schrift in een 1:1:1-verhouding. De rompzone is nu even hoog als de zones van de lussen en de snijpunten van de letters vallen op de hulplijnen in plaats van ertussen. Hierdoor leren de kinderen de schrijfletters makkelijker aan en wordt jouw instructie een stuk eenvoudiger. Omdat de nieuwe liniatuur van het verbonden schrift nu hetzelfde is als die van het blokschrift, is de instructie ook veel makkelijker als je beide handschriften aanbiedt in dezelfde groep. Bovendien is het dan niet meer nodig om twee soorten liniatuurschriften te gebruiken voor bijvoorbeeld spelling. De nieuwe liniatuur is in samenwerking met scholen en kinderen ontwikkeld en getest.

Schrijfschrift

Schrijfschrift

Ervaren waarom schrijven belangrijk is

Het ontwikkelen van een goed handschrift gaat niet vanzelf. Het vraagt om duidelijke instructie en veel oefening. Dit gaat beter als de kinderen zelf ervaren waarom schrijven belangrijk is. Daarom schenkt *Klinkers* daar aandacht aan. Zo zijn er vanaf groep 4 Transferlessen waarin de kinderen hun eigen handschrift bij andere vakken beoordelen. Ook leren ze hoe ze een tekst kunnen opmaken. In groep 7 en 8 zijn er lessen die de kinderen voorbereiden op het voortgezet onderwijs. Daarmee krijgt de schrijfles meer betekenis en bereid je de kinderen perfect voor op het latere leren.

Veel aandacht voor schrijfhouding en pengreep

Een goede schrijfhouding en pengreep zijn essentieel voor een goed handschrift en het voorkomen van lichamelijke klachten. Daarom is de aandacht voor de lichaamshouding bij het schrijven een constante factor in *Klinkers*, van groep 3 t/m 8.

De beste leerkrachtondersteuning

De nieuwe *Klinkers* geeft jou nog betere ondersteuning om de beste les te geven. Zo is de handleiding beknopt en zijn er veel visualisaties. In één oogopslag zie je de belangrijkste kenmerken van de letters en cijfers.

Handig is dat de handleiding en de printbladen ook in de digibordsoftware zitten. Zo heb je alles bij de hand. Ook zijn er kennisclips voor de leerkracht: korte filmpjes met achtergrondinformatie over het schrijven. En zijn er kinderen die moeite hebben met schrijven? Dan pak je het nieuwe katern Handschrift hulp erbij. Hierin zie je voorbeelden van problemen waar kinderen tegenaan lopen en manieren waarop je ze kunt helpen. Heel praktisch!

Inhoud en didactiek

Maak het eenvoudiger

Leren schrijven is ontzettend belangrijk, want schrijven is de basis voor het leren bij alle andere vakken. Maar door het overvolle rooster staat de schrijfles onder druk. Daarom is de missie van de nieuwe *Klinkers*: maak het eenvoudiger, voor de leerkracht en de kinderen. Ook is het vak schrijven voor de kinderen relevanter gemaakt.

Herkenbare rompzone

In de nieuwe editie van *Klinkers* hebben we de sterke punten uit de vorige editie behouden, zoals het starten op de grondlijn bij het verbonden schrift. De rompzone heeft in groep 3 een lichtblauwe kleur gekregen voor extra herkenbaarheid en makkelijke instructie.

Nieuwe liniatuur

Een belangrijke verandering in *Klinkers* is de nieuwe liniatuur voor het verbonden schrift, gebaseerd op uitgebreid onderzoek en testen. De belangrijkste reden voor de wijziging is dat het handschrift van kinderen de laatste jaren is verslechterd, terwijl jij als leerkracht onder druk staat om het volledige curriculum te behalen.

De nieuwe liniatuur maakt het verbonden schrift makkelijker. De verhouding van 1:1:1 (in plaats van 1,5:1:1,5) zorgt ervoor dat de lussen minder hoog en daardoor eenvoudiger te schrijven zijn. Beginhalen, snijpunten, dwarsstreepjes en in- en uitvoegpunten liggen nu op de hulplijnen of precies halverwege en niet langer op onduidelijke posities. Voor de kinderen is dit veel beter aan te leren en uit te voeren. Voor jou wordt de instructie makkelijker.

Deze liniatuur is ontwikkeld in samenwerking met scholen en vooraanstaande handschriftdeskundigen en is uitgebreid getest in de praktijk. Het is in onze visie een cruciale stap om kinderen weer beter te leren schrijven. Bovendien geeft het jou de tools om handschrift hulp efficiënter aan te bieden. Omdat het blokschrift dezelfde liniatuur gebruikt, kunnen beide handschriften probleemloos in dezelfde groep worden aangeboden, zonder verwarring of de noodzaak van verschillende soorten liniatuur.

Inhoud en didactiek

Groep 3

Lettervolgorde hetzelfde als bij Lijn 3

Het is wetenschappelijk bewezen dat een directe koppeling van het leren lezen en schrijven van een letter zowel het lezen als het schrijven bevordert. Daarom leren de kinderen in *Klinkers* een letter schrijven die ze dezelfde dag in *Lijn 3* hebben leren lezen. Soms leren de kinderen een schrijffletter een dag later, bijvoorbeeld als ze op een dag twee leesletters leren.

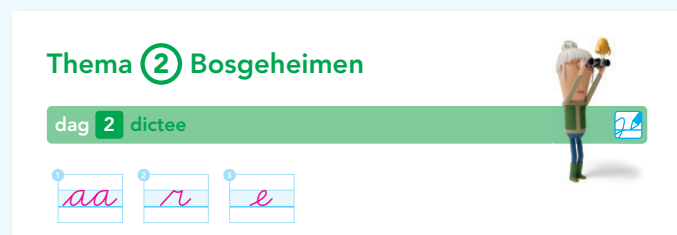
Vaker schrijven, minder overtrekken, meer herhalen

Een leesletter direct leren schrijven is belangrijk. Maar dit betekent wel dat jij voor de uitdaging staat om de kinderen in het begin van groep 3 schrijffletters als de k aan te leren. De nieuwe *Klinkers* speelt hier optimaal op in. Zo worden uitdagende schrijffletters meerdere keren herhaald in de oefenlessen. Regelmatig worden ook de cijfers geoefend. Daarnaast worden alle letters vaker geschreven in de les en zijn de kinderen minder aan het overtrekken. Dit gebeurt allemaal in de reguliere lestijd. Er komt dus geen extra druk op het rooster.

Lezen, schrijven en spellen versterken elkaar

Omdat lezen en schrijven elkaar versterken, is *Klinkers* volledig afgestemd op *Lijn 3*. Dit geldt voor de lettervolgorde, liniatuur, jaarplanning en thema's. Met de combinatie

van *Lijn 3* en *Klinkers* leren de kinderen een letter eerst lezen, dezelfde dag schrijven en de week erna woorden spellen met de geleerde letters. Deze samenhang bevordert zowel het lezen, schrijven als spellen! De aanpak is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en praktijkervaring.

De leesletter *aa* en de schrijffletter *aa* leren kinderen op dezelfde dag. Een week erna biedt *Lijn 3* deze letter aan bij spelling. De kinderen oefenen de schrijffletter dus al een paar keer voordat deze bij spelling aan bod komt.

Groep 4 t/m 8

Schrijven aantrekkelijk en relevant maken

De stoere vormgeving en de afwisselende lessen in *Klinkers* maken de schrijfles heel aantrekkelijk voor de kinderen. In de hogere groepen is het didactisch ook belangrijk om ze te laten ervaren waarom schrijven relevant is. Schrijven is meer dan alleen een vaardigheid; het is een manier om jezelf uit te drukken en kennis beter te onthouden. Daarom bevat *Klinkers* nieuwe lessen en onderdelen die deze aspecten benadrukken:

• Lessen Passend vormgeven (groep 3 t/m 8)

Om tekst overzichtelijk te plaatsen is goede ordening (opmaak) belangrijk. Duidelijke vormgeving heeft een positieve invloed op het algemene leerproces. *Klinkers* besteedt vanaf groep 3 aandacht aan passend vormgeven op letter-, woord-, zins- en tekstniveau.

• Transferlessen (groep 4 t/m 8)

De kinderen beoordelen hun eigen handschrift in hun schrift van een ander vak. Met behulp van het 'Ik let op'-kaartje controleren ze bijvoorbeeld of de neerhalen van hun schrijffletters allemaal even schuin zijn. De kinderen worden zich meer bewust van de schriftcriteria en passen deze steeds beter toe bij andere vakken. Zo begrijpen ze steeds beter waarom goed schrijven belangrijk is.

• VO-lessen (groep 7 en 8)

In groep 7 en 8 leren de kinderen de laatste stap van passend vormgeven: het maken van aantekeningen, een samenvatting, een agenda en een mindmap. Ook biedt *Klinkers* schrijflessen om in de vakken wis-, natuur- en scheikunde en bij de vreemde talen een goede start te maken in het voortgezet onderwijs.

In deze les *Passend vormgeven* in groep 5 plaatsen de kinderen bedragen netjes onder elkaar.

Overzichtelijk programma

Jaarprogramma groep 3

In het jaarprogramma van groep 3 hebben we meer eenvoud, ruimte en overzicht gecreëerd. Hierdoor krijg jij als leerkracht meer flexibiliteit om het schrijfonderwijs uit te voeren en in te vullen zoals jij dat wilt.

Jaarprogramma groep 3

Het jaarprogramma van *Klinkers* in groep 3 sluit naadloos aan bij het jaarprogramma van *Lijn 3*.

Jaarindeling

- Instapweek en 8 thema's van 4 weken.
- 4 uitloopweken voor herhaling.
- 3 leesweken met een invulling voor lezen en schrijven.

Thema-indeling

- Ieder thema duurt 4 weken.
- Vijf lessen per week.
- De lessen duren 30 minuten.

Instapweek

Tijdens de instapweek maken de kinderen bij *Lijn 3* kennis met de methode en met elkaar. Ze leren de eerste letters lezen, maar starten nog niet met taal en spelling, zodat de week rustig verloopt. Bij *Klinkers* gebruik je deze week om een goed beeld te krijgen van de kinderen, zoals hun handvoorkeur en motoriek. Daarnaast begin je met het aanleren van de letters en cijfers.

Uitloopweek

Bij *Lijn 3* en *Klinkers* zijn er vier uitloopweken ingepland om je meer ruimte te geven. Deze weken kun je gebruiken om de kinderen extra te laten oefenen met onderdelen die nog herhaling nodig hebben. Je bepaalt zelf hoe je deze weken invult. Maak bijvoorbeeld gebruik van oefenbladen of themabladen.

PERIODE 1 tot aan herfstsignalering	PERIODE 2 tot aan wintersignalering	PERIODE 3 tot aan voorjaarsignalering	PERIODE 4 tot aan zomersignalering
Instapweek i n k			
Thema 1 Letterpret s e e t l e d a a r o o m	Thema 3 Smullen maar! h e u g f a u i j v u i	Thema 5 Naar de sterren verbindingen herhaling	Thema 7 Veren, vacht en schubben verbindingen herhaling
Thema 2 Bosgeheimen b a i e u o p o e w e i	Thema 4 Springen en zingen s c h u u z o u j c h n g n k	Thema 6 Schatgraven verbindingen herhaling	Thema 8 Op reis ! ? q x y verbindingen herhaling
Uitloopweek	Uitloopweek	Uitloopweek	Uitloopweek
	Leesweek (boekenreis)	Leesweek (boekenreis)	Leesweek (boekenreis)

Leesweek

Bij *Lijn 3* zijn er drie leesweken om extra aandacht te geven aan leesbevordering. *Klinkers* biedt speciaal hiervoor bladen aan die je kunt gebruiken tijdens de leesweek of kunt inzetten in de schrijfhoek.

Flexibele planning

Als je alle uitloopweken en leesweken benut, bestaat het programma uit 40 weken. Maar dit hoeft niet: jij bepaalt hoe je het programma inzet.

Overzichtelijk programma

Programma groep 1 t/m 8

Gevarieerde lessen groep 1 t/m 8

Leesbaar schrijven is een basisvaardigheid die je nodig hebt om goed te kunnen functioneren in een geletterde maatschappij. *Klinkers* ondersteunt jou en de kinderen om dit doel te behalen. De lessen en materialen zijn leuk en gevarieerd. Zo wordt jouw schrijfles nooit saai.

soorten lessen per groep	1-2	3	4	5	6	7	8
Vorbereidend schrijven activiteiten voor het bevorderen van de schrijfvoorwaarden	•						
Aanleren en oefenen (hoofd)letters, cijfers en verbindingen		•	•				
Nog eens herhalen en voorbereiden toets		•	•	•			
Dit kan ik toets		•	•	•			
Oefenen en toepassen nadruk op schriftcriteria (de eisen waaraan het handschrift moet voldoen om leesbaar te zijn)		•	•	•	•	•	•
Passend vormgeven opmaak op letter-, woord-, zin- en tekstniveau		•	•	•	•	•	•
Transferlessen beoordelen van eigen handschrift bij andere vakken			•	•	•	•	•
Functioneel schrijven toepassen van handschrift bij specifieke schrijftaken				•	•	•	•
Tempolessen					•	•	•
VO-lessen aantekeningen, samenvatting, wis- en scheikundige tekens en formules						•	•

Programma groep 1 t/m 8

Het zwaartepunt van de leerlijn ligt met 5 en 4 lessen per week in groep 3 en 4 en bouwt geleidelijk af naar 1 les per week in groep 8.

groep	lesweken	lessen per week	lesduur	uren per week
1-2	36	2	30 minuten	1
3	33	5	30 minuten	2,5
4	36	4	30 minuten	2
5	36	3	30 minuten	1,5
6	36	2	30 minuten	1
7	36	2	30 minuten	1
8	36	1	30 minuten	0,5

Differentiatie

Zelfreflectie en praktische handschrifthulp

Klinkers geeft jou en de kinderen verschillende tools om het handschrift te beoordelen en extra te oefenen. Nieuw is het katern Handschrifthulp, waarmee jij de kinderen die extra ondersteuning nodig hebben praktische oplossingen kunt bieden.

Toetsen en zelfreflectie

In groep 3, 4 en 5 biedt *Klinkers* toetsen aan. Deze heten in het schrijfschrift 'Dit kan ik', om de toetsen op een positieve manier te benaderen. Direct na de toets zijn er differentiatielessen (les Anders), waarin je de kinderen extra kunt ondersteunen en laten oefenen.

In deze groepen doen de kinderen ook aan zelfreflectie. Zo wordt aan het eind van elke les teruggekeken naar een van tevoren afgesproken onderdeel van het schrijfproces. De kinderen geven aan wat ze goed vonden gaan. Ook krijgen de kinderen aandachtspunten die ze meenemen naar de volgende les.

IK LET OP

neerhalen

Mijn neerhalen zijn even schuin.

HOE GING HET?

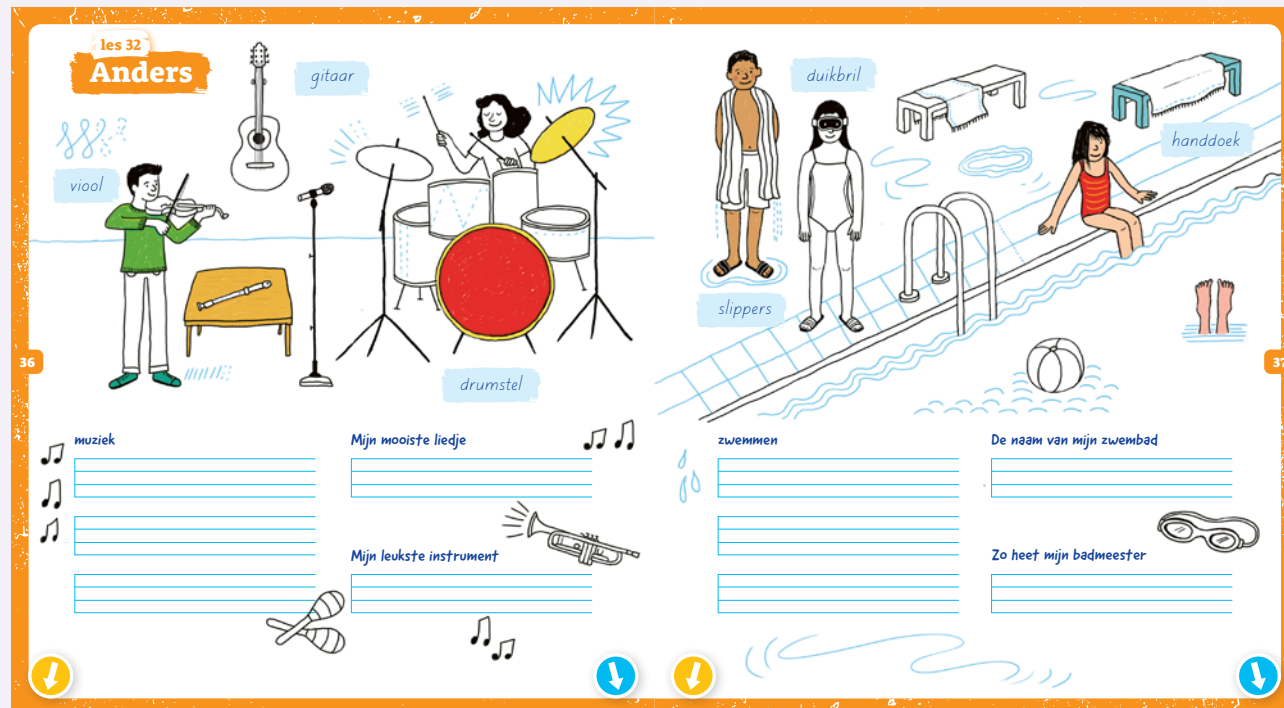

In groep 6, 7 en 8 krijgen de kinderen geen toetsen. Wel leren ze hun eigen handschrift te beoordelen. En dan niet alleen tijdens de schrijflessen, maar ze kijken ook kritisch naar hun handschrift bij andere vakken (Transferlessen).

Met behulp van het 'Ik let op'-kaartje controleren ze bijvoorbeeld of de neerhalen van hun schrijffletters allemaal even schuin zijn. Deze zelfreflectie laat de kinderen zien dat goed leren schrijven bij alle vakken belangrijk is.

Handschrifthulp

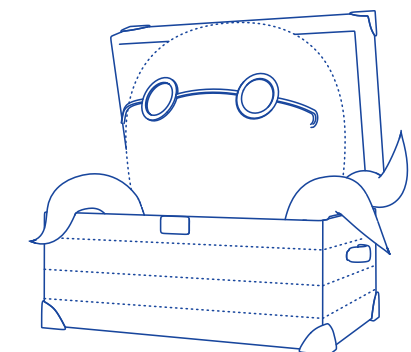
Sommige kinderen hebben pijnklachten of hebben moeite met het leren schrijven. Daar kunnen meerdere redenen voor zijn. Soms zijn de motorische vaardigheden nog niet optimaal, soms begrijpt het kind cognitief niet hoe een letter geschreven wordt of is er iets anders aan de hand. Het nieuwe katern Handschrifthulp in de handleiding van *Klinkers* helpt je om het probleem te analyseren. In het katern staan allerlei voorbeelden van handschriften van kinderen en tips waar je naar kunt kijken. De Handschrifthulp geeft er praktische oplossingen bij die je het kind kunt aanbieden.

Voorbeeld van een les Anders in groep 4. Deze kun je inzetten als differentiatieles.

Uitloopopdracht groep 3

In de eerste helft van het schooljaar in groep 3 staat in de schrijfschriften van de kinderen bij elke les een kleurplaatje dat van de wandkaarten van *Lijn 3* is afgeleid. Een ideale uitloopopdracht voor het oefenen van de fijne motoriek.

Methodematerialen

Maak het visueler

Materialen voor verbonden schrift en blokschrift

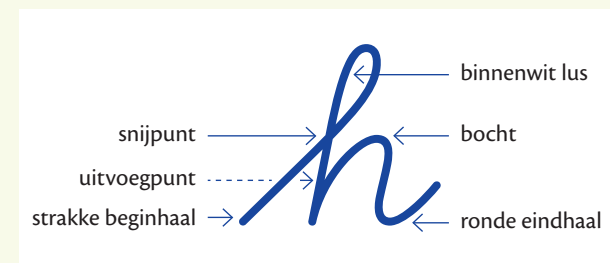
methodematerialen per jaargroep	1-2	3	4	5	6	7	8
handleiding	•	•	•	•	•	•	•
schrijfschriften		4	3	2	1	1	1
cijferschrift		1*					
klassikale letterkaart		•	•	•			
liniatuurschriften		•	•	•	•		
letterwandkaartjes		•					
digibordsoftware		•	•	•	•	•	•

*Het cijferschrift kan indien gewenst al ingezet worden in groep 2.

In onze missie om het schrijfonderwijs makkelijker te maken hebben we ook de materialen 'makkelijker' gemaakt. En dit betekent: visueler en toegankelijker. Zo wordt het aantrekkelijker voor de kinderen en krijg jij meer ondersteuning en overzicht!

Visuele handleiding

De handleiding van de nieuwe *Klinkers* is veel visueler gemaakt. Zo zijn er visualisaties van de vorm van de letter, het traject, de plaatsing op de regel, de reflectie en de verbinding. Hierdoor wordt de uitleg per letter een stuk overzichtelijker en eenvoudiger. Ook staat er regelmatig een tip bij de les, als kennisbron of handvat bij de les. Verder is er een extra leswijzer waarin alle lesstappen volledig zijn uitgeschreven en is er een aparte handleiding voor het blokschrift. De handleidingen voor verbonden schrift en blokschrift zijn op papier en digitaal beschikbaar.

Schrijfschriften

De schrijfschriften voor het verbonden schrift en blokschrift hebben precies dezelfde opbouw, zodat ze makkelijk naast elkaar kunnen worden gebruikt. Er is een apart cijferschrift dat je zowel in groep 2 als groep 3 kunt inzetten. Zo kun je zelf kiezen wanneer je de cijfers aanbiedt.

Klassikale materialen

Verder is er een klassikale letterkaart om in de klas op te hangen, zodat de kinderen altijd een voorbeeld hebben van de letters en cijfers. Voor groep 3 zijn er letterwandkaartjes die je aan de wandkaarten van *Lijn 3* kunt bevestigen.

Met de letterwandkaartjes kun je de koppeling maken tussen de schrijfletter en de leesletter.

Liniatuurschriften

Klinkers biedt liniatuurschriften. Dit zijn lijntjes-schriften die zijn afgestemd op de liniaturen die *Klinkers* gebruikt. Je zet ze in als oefenschrift of voor andere vakken zoals taal en spelling.

Digitaal aanbod in Bingel

Effectief en ondersteunend

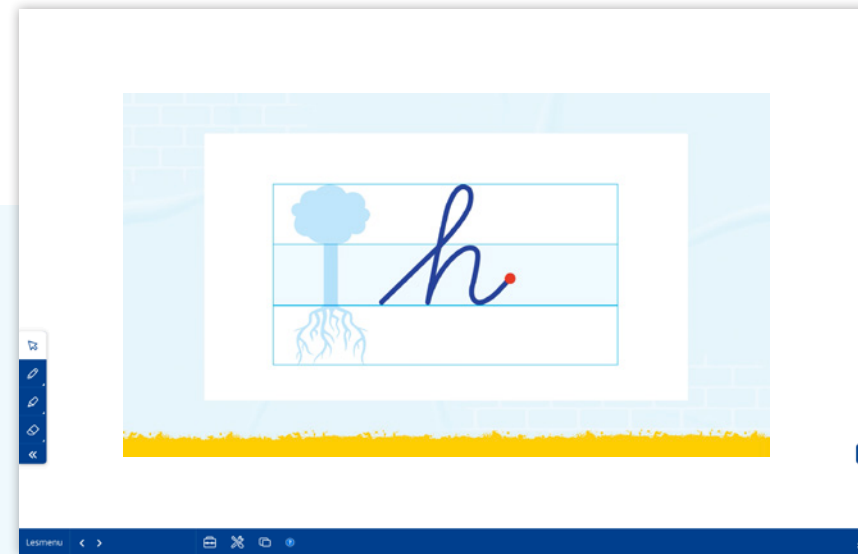
De digibordsoftware is jouw leidraad voor je lessen. Daarom vind je hier alles wat je nodig hebt om je lessen te ondersteunen. Er zijn leuke opwarmers om je les te starten, filmpjes waarmee je de juiste schrijfhouding kunt laten zien en trajectfilmpjes.

Betere software

We hebben de software uitgebreid. Zo staan alle kopieerbladen in de digibordsoftware. Dit zijn de oefen- en werkbladen en alle extra bladen, zoals de letterkaarten. Alle materialen zijn dus nu op twee plekken beschikbaar én je kunt ze direct printen. Ook zijn er kennisclips voor de leerkracht: korte filmpjes met achtergrondinformatie over schrijfonderwerpen, zoals pengreep, schrijven voor linkshandigen, fijne motoriek en meer. Bedoeld voor jou, maar ook handig om op een ouderavond of teamvergadering te laten zien.

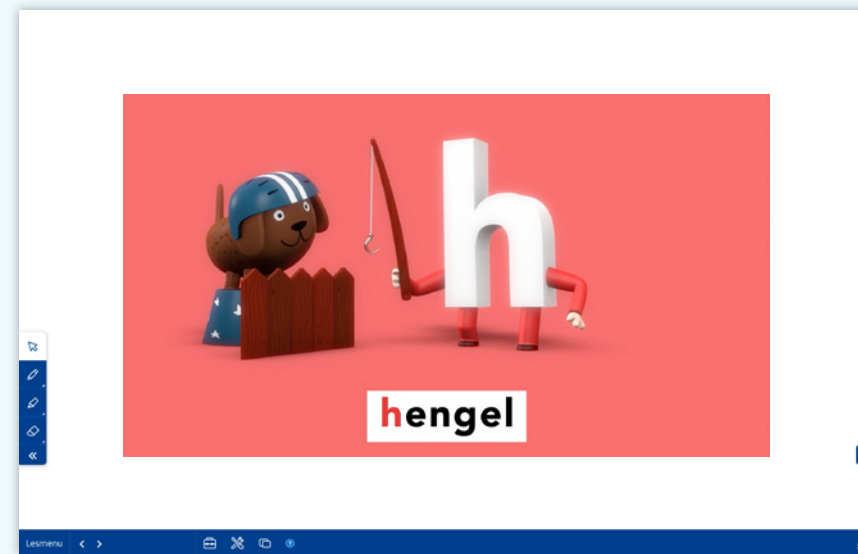
Opwarmers

Aan het begin van iedere les laat je een opwarmer zien. Met de opwarmer bereid je de kinderen voor op de schrijfles.

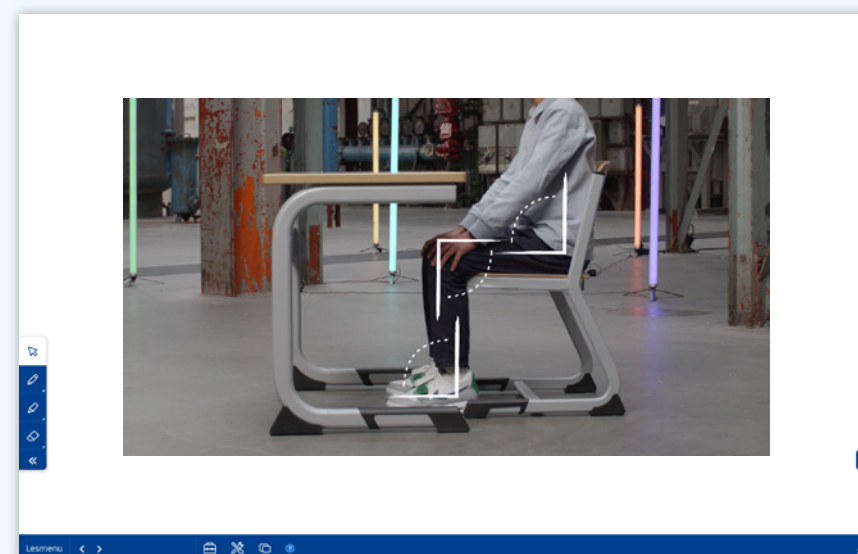
Trajectfilmpje

Voor alle (hoofd)letters en cijfers zijn er trajectfilmpjes. De kinderen zien in dit filmpje hoe de letter op de regel wordt geplaatst. Daarna gaan ze hier zelf mee aan de slag in het schrijfschrift.

Letterfilmpje

Het letterfilmpje komt overeen met dat in *Lijn 3*. In de schrijfles leren de kinderen de klank-tekenkoppeling.

Schrijfhouding en pengreep

Voor het aanleren van de schrijfhoudingsaspecten en de pengreep kun je gebruikmaken van instructiefilmpjes in de digibordsoftware.

Handleiding

Voorbeeldpagina's

Visualisaties

Klinkers geeft je extra ondersteuning bij je schrijfles. De handleiding bevat visualisaties van de vorm, het traject en de plaatsing op de regel. Zo zie je in één oogopslag de belangrijkste kenmerken van de letters.

Railletter

Voor het aanleren van de letters gebruikt Klinkers railletters. Hierin zijn beginpunten, eindkruisen en richtingpijlen geplaatst, die ook weer afgebouwd worden. Door herhaaldelijk de richtingpijlen te volgen, leert het kind in welke volgorde de letters worden geschreven. Tegelijkertijd ontstaat er een mooie regenboogletter.

Handleiding 3a

SCHRIFT A les 26 | aanleren b

i	n	k	s	ee	t	l	e	d	aa	r	oo	m	b
a	ie	u	o	p	oe	w	ei	h	eu	g	f	au	ij
v	ui	sch	uu	z	ou	j	ch	ng	nk	!?	x	q	y

LESDOELEN

- Aanleren van de schrijffletter b.
- Schrijfhoudingsaspect: het kind zit op de juiste wijze op zijn stoel en heeft deze goed geplaatst.

MATERIAAL

- digibord
- letterwandkaartje b
- schrijfschrift a, les 26, blz. 42 en 43
- schrijfpotlood, kleurpotloden (geslepen)
- blanco blad
- leswijzer 'aanleren letter'

OPWARMER

- Laat opwarmer 26 zien en uitvoeren.

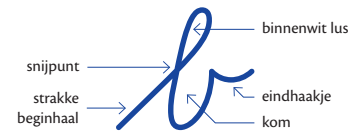
INTRODUCTIE

- Benoem het lesdoel: *We leren het schrijven van de letter b.*
- **Verschillen tussen de lees- en schrijffletter**
- Bekijk het letterfilmpje. *In welke woorden hoor je de letter b?*
- Laat de lees- en schrijffletter b zien. Bespreek de verschillen.

INSTRUCTIE

- **Vorm**
- **Welke delen van de b zie je ook in andere letters?** (Bovenlus: *h, l*. Eindhaakje: *oo*.)
- Bespreek de aandachtspunten.

Binnenwit lus: bovenaan rond, onderaan spits.
Vorm kom: onderaan ovaal. Eindhaakje: niet te diep.

Lettertraject

- Bekijk het trajectfilmpje en bespreek het lettertraject.

schuin omhoog | bochtje | naar beneden | bocht omhoog | haakje

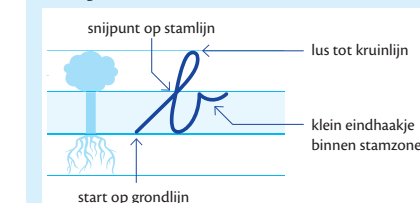

- Maak van de railletter op het digibord een regenboogletter.
- Laat het traject maken: in de lucht; op hun tafel; op de rug van hun schoudermaatje; met het hele lichaam; op een blanco blad.
- Bekijk en bespreek het schrijfhoudingsaspect.

BEGELEID OEFENEN

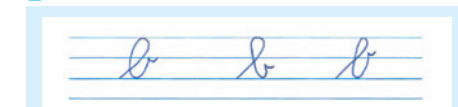
- Bespreek steeds per opdracht wat de bedoeling is.
- Loop rond en begeleid de kinderen.
- **Plaatsing op de regel**
- Bekijk bij opdracht 4 het trajectfilmpje met liniatuur en bespreek de plaatsing op de regel.

De b ligt in de stam- en kruinzone.

REFLECTIE

- Bespreek de schrijfhouding.
- Laat de kinderen hardop lezen wat ze geschreven hebben.
- Bespreek wat goed ging en wat moeilijk was.
- Bespreek samen 'Wat kan beter'.

- Laat de kinderen een pijl zetten waar ze de volgende keer op gaan letten.
- Laat de kinderen aangeven welke b het best gelukt is. Deze mogen ze versieren.

DIFFERENTIATIE

- De kinderen die klaar zijn, mogen aan het werk met de kleurplaat van de beer en de ballon. Geef een specifieke instructie voor het inkleuren: trek de stippellijnen over en kleur de kleine onderdelen donker en de grote onderdelen licht. Hiermee oefenen ze de fijne motoriek en de oog-handcoördinatie.
- Oefenblad 13
- Kijk voor suggesties voor remediering in het katern Handschrift hulp.

SCHRIFT A les 27 | oefenen b

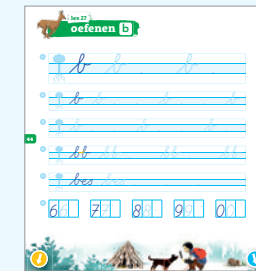
i	n	k	s	ee	t	l	e	d	aa	r	oo	m	b
a	ie	u	o	p	oe	w	ei	h	eu	g	f	au	ij
v	ui	sch	uu	z	ou	j	ch	ng	nk	!?	x	q	y

LESDOELEN

- Oefenen van de schrijffletter b.
- Oefenen van de cijfers 6 t/m 9 en 0.
- Schrijfhoudingsaspect: het kind heeft een goede romphouding.

MATERIAAL

- digibord
- schrijfschrift a, les 27, blz. 44
- schrijfpotlood (geslepen)
- leswijzer 'oefenen letter'

OPWARMER

- Laat opwarmer 27 zien en uitvoeren.

INTRODUCTIE

- Benoem het lesdoel: *We kunnen de letter b en de cijfers 6 t/m 9 en 0 schrijven.*

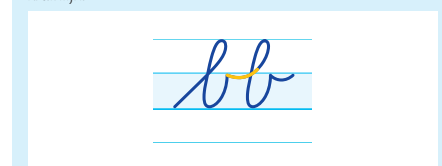
INSTRUCTIE

- Bekijk het trajectfilmpje met liniatuur en bespreek de aandachtspunten van de vorige les.
- Bekijk en bespreek het schrijfhoudingsaspect.

BEGELEID OEFENEN

- Laat de kinderen terugkijken naar de pijl die ze in de aanleerles hebben gezet. Vandaag gaan ze hierop letten.
- Bespreek steeds per opdracht wat de bedoeling is.
- Loop rond en begeleid de kinderen.
- **Verbinding**
- Bekijk en bespreek bij opdracht 4 de verbinding.

Via een klein haakje een vloeiende verbinding van stam- naar kruinlijn.

REFLECTIE

- Bespreek de schrijfhouding.
- Laat de kinderen hardop lezen wat ze geschreven hebben.
- Bespreek wat goed ging en wat moeilijk was.
- Bespreek samen 'Wat kan beter'.
- Laat de kinderen aangeven welke b en welke cijfers het best gelukt zijn. Deze mogen ze versieren.

TIP

Zorg ervoor dat de kinderen de lus tot aan de kruinlijn schrijven.

Verbinding

Om het kind de juiste verbindingen te laten zien, zijn deze benadrukt met een andere kleur.

Reflectie

Reflectie is een belangrijk onderdeel van Klinkers. In iedere les wordt hieraan aandacht besteed.

Tip

Nieuw in de handleiding zijn de tips. Bij de meeste lessen vind je een korte, praktische suggestie om tijdens de les extra aandacht aan te besteden. Een fijne ondersteuning om je les nog effectiever en leuker te maken.

Groep 3

Voorbeeldpagina's

Aansluiting bij Lijn 3

In de lessen van *Klinkers* zie je de koppeling met *Lijn 3* duidelijk terug. Zo zijn de thema's en kleuren hetzelfde.

In de aanleerles komt het wandplaatje met daarop de lees- en schrijffletter terug.

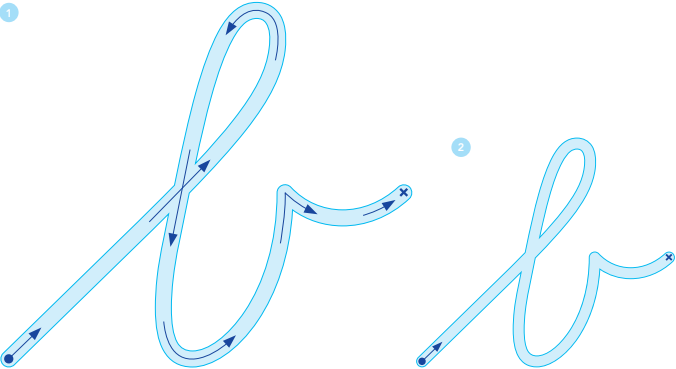
Schrijfschrift 3a

les 26
aanleren b

b b

1 2

42

1 2 3 4 5

43

Kleurplaat

In elke aanleerles staat een kleurplaat die is afgeleid van de wandplaat. De kinderen kunnen deze overtrekken, arceren en kleuren. Zo oefenen ze de fijne motoriek en de oog-handcoördinatie.

Oefenen

In de oefenles herhalen de kinderen de letter die ze de dag daarvoor hebben aangeleerd.

Er is in deze les ook extra aandacht voor de cijfers.

les 27
oefenen b

1 2 3 4 5

66 77 88 99 00

44

les 33
oefenen u b

1 2 3 4 5 6 7 8

53

Herhalen

Uitdagende schrijffletters zoals de b worden meerdere keren herhaald. Doordat dit in de reguliere schrijftijd gebeurt, ontstaat er geen extra druk op het rooster.

Groep 4

Voorbeeldpagina's

Hoofdletters

In groep 4 leren de kinderen hoofdletters schrijven. Daarnaast passen ze de eerder geleerde letters en verbindingen toe in woorden en zinnen. Bij *Klinkers* schrijven de kinderen alleen hoofdletters waar dat grammaticaal correct is, zoals bij de eerste letter van een zin, namen of plaatsnamen.

Railletter

Voor het aanleren van hoofdletters maakt *Klinkers* gebruik van railletters. Deze letters, die de kinderen al kennen uit groep 3, bevatten beginpunten en richtingpijlen om het schrijfproces te begeleiden.

Liniatuur

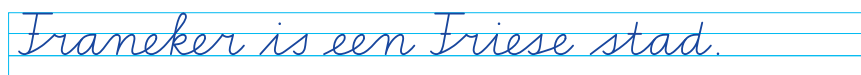
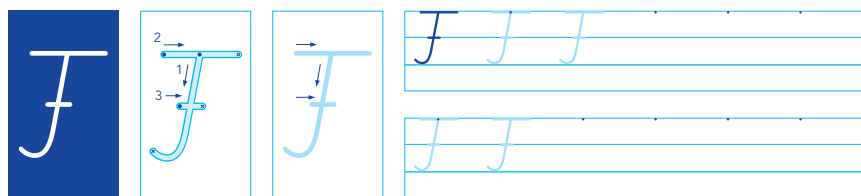
Dankzij de nieuwe liniatuur zijn de hoofdletters eenvoudiger te instrueren en aan te leren. Neem bijvoorbeeld de letter F.

Deze duidelijke structuur maakt het schrijven veel makkelijker voor de kinderen.

Schrijfschrift 4a

les 42

Aanleren F

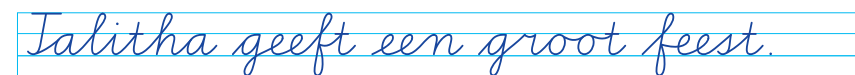

47

les 43

Oefenen F T

48

Beginpunten

Bij het oefenen van de hoofdletters wordt gestart met beginpunten bij elke letter. Dit wordt stapsgewijs afgebouwd tot alleen een beginpunt aan het begin van een zin. Het doel is dat de kinderen uiteindelijk zonder hulp op de juiste plaats nieuwe woorden kunnen schrijven.

Cijfers

Klinkers blijft in groep 4 veel aandacht besteden aan het schrijven van de cijfers.

Eenvoudige instructie

← Het rechte dak ligt op de bovenluslijn.

← Het dwarsstreepje staat op de romplijn.

Groep 5

Voorbeeldpagina's

Schriftcriteria

Er is aandacht voor een specifiek schriftcriterium. In dit voorbeeld letten de kinderen erop dat alle neerhalen van de letters even schuin staan.

Transferles

Wat de kinderen tijdens de schrijflessen leren, passen ze ook toe bij andere vakken. Om ze hiervan bewust te maken, zijn er Transferlessen voor groep 4 t/m 8. Tijdens deze lessen beoordelen de kinderen hun handschrift uit een ander vak. Zo ontdekken ze hoe belangrijk het is om hun schrijfvaardigheid ook buiten de schrijflessen toe te passen.

Zelfreflectie

Door de schriftcriteria te leren kennen en toe te passen, leren de kinderen naar hun eigen handschrift te kijken en dit te verbeteren.

Schrijfschrift 5a

les 47

In je eigen schrift

HOE GING HET?

Zijn je neerhalen even schuin?
Kleur de smiley.

Bekijk je eigen handschrift.

Doe het zo:

- Pak je taalschrift, je dicteeschrift of een werkboek en kies één bladzijde uit.
- Kies acht woorden.
- Zet streepjes door de neerhalen in de woorden.
- Als alle streepjes in dezelfde richting staan, schrijf je je letters allemaal even schuin.
- Kies drie woorden uit die je wilt verbeteren.
- Schrijf deze woorden twee keer hieronder. Schrijf je neerhalen allemaal even schuin.

48

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

- Zet streepjes door alle neerhalen.
- Als alle streepjes in dezelfde richting staan, schrijf je je letters allemaal even schuin.

Schrijfschrift 5a

les 34

Oefenen v w

Leonie vaart vaak.

Het weer verandert.

Weet jij welke rivier het langst is?

Wij zwommen vroeger vaak in de Waal.

Lieve en Rowan wonen bij de Yssel.

Welke 3 rivieren ken je?

35

Afbouw hulplijnen

In groep 5 en 6 bouwen we de hulplijnen geleidelijk af, zodat de kinderen op een verantwoorde manier op één grondlijn leren schrijven. Dit helpt ze om meer controle en vrijheid te krijgen in hun schrijfbewegingen.

Vanaf les 31 beginnen we met het afbouwen van de hulplijnen, waarbij de boven- en onderluslijnen langzaam verdwijnen. De hulplijnen vervagen geleidelijk, waarna we de boven- en onderluslijnen weglaten.

Groep 6 t/m 8

Voorbeeldpagina's

Schriftcriteria

Er moet een goede balans zijn tussen het schrijftempo en de leesbaarheid van teksten. Daarom vragen we de kinderen ook te letten op een schriftcriterium en laten we ze de leesbaarheid van hun eigen tekst beoordelen. De kinderen worden ondersteund door het juiste voorbeeld van het schriftcriterium, een richtlijn voor het correct schrijven van de letters en cijfers.

Tempoles

In het voortgezet onderwijs wordt van leerlingen verwacht dat zij in een vlot tempo duidelijk leesbaar kunnen schrijven. Daarom worden er in groep 6 t/m 8 tempoles aangeboden.

Schrijfschrift 6

les 55
Tempo

HOE GING HET?

- Ik heb _____ letters geschreven.
<100 100-110 >110

neerhalen

- De neerhalen staan even schuin.
☹ ☺ ☺

Schrijf de tekst over in drie minuten.

0 Lianne gaat naar haar nieuwe huis kijken.
33 Ze gaat samen met haar beste vriendin. De
66 bouwvakkers zijn nog druk bezig met bouwen.
101 'Hier komt de keuken,' zegt ze. Daar komt de
133 badkamer. En dit wordt mijn nieuwe kamer!
165 Groot hè?'

2

Schrijfschrift 7

les 25
Neerhalen
Experimenteren

Schrijf het voorbeeld na en maak de opdrachten.

- Schrijf alle neerhalen naar rechts.
- Schrijf alle neerhalen naar links.
- Schrijf de neerhalen alle kanten op.
- Schrijf alle neerhalen in de juiste richting.

rijstkorrel

herfstblaadje

2

1 2 3 4

1 2 3 4

Welke woorden vind je het best leesbaar? Zet er een kruisje voor.

Experimenteerles

Op een gegeven moment zijn letters en verbindingen zo ingeslepen dat de kinderen ze automatisch schrijven. Om de kinderen opnieuw bewust te maken van de lettervormen, zijn er in groep 6 t/m 8 experimenteerlessen. In deze lessen experimenteren de kinderen met de schriftcriteria – de eisen waaraan het handschrift moet voldoen om goed leesbaar te zijn.

In deze les experimenteren de kinderen met het schriftcriterium neerhalen. Door de neerhalen opzettelijk verkeerd te maken, ontdekken ze dat de tekst dan niet meer goed leesbaar is.

Meer over *Klinkers*

Klinkers

Klinkers is de meest gewaardeerde schrijfmethode in het basisonderwijs door kwaliteit, eenvoud en gebruiksgemak. Omdat schrijven en lezen elkaar ondersteunen is *Klinkers* volledig afgestemd op *Lijn 3*. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat dit essentieel is voor een betere leerervaring. Door de nieuwe liniatuur en lesaanpak leren de kinderen makkelijker schrijven en is de les eenvoudig te instrueren en te organiseren.

Beoordelingsmateriaal, licenties en verschijning

Op www.malmberg.nl/klinkers vind je actuele informatie over beoordelingsmateriaal, proeflicenties en de verschijningsdata van *Klinkers* groep 1 t/m 8.

Gebruikersondersteuning

In de digibordsoftware en de handleiding vind je veel praktische informatie en tips om het werken met *Klinkers* nog leuker en makkelijker te maken.

Bestellen en prijzen

Voor meer informatie over prijzen en bestellingen kun je contact opnemen met jouw schoolleverancier of de afdeling Klantenservice van Malmberg via **073 628 87 22**.

Mailen kan ook:

klantenservice.administratie@malmberg.nl.

Contact

De Malmberg-methodespecialisten hebben ruime ervaring in het onderwijs en beantwoorden graag je vragen. Bel **073 628 87 55** of mail naar **voorlichting.bao@malmberg.nl**.

Kijk voor meer informatie op malmberg.nl/klinkers

ISBN 872 08 767 1942 5

609835